

VALTIONEUVOSTON ASETUS AVUSTUKSESTA KESTÄVÄÄ KASVUPOLITIIKKAA JA YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMISTÄ EDISTÄVILLE YHTEISÖILLE

1 Yleistä

Nyt annettavalla asetuksella korvataan valtioneuvoston asetus avustuksesta elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa sekä yritysten kansainvälistymistä edistäville yhteisöille vuosina 2016—2020 (1530/2015) sen voimassaolon päättyessä.

2 Yksityiskohtaiset perustelut

Valtioneuvoston asetus perustuu valtionavustuslain (688/2001) 8 §:ään, ja sillä annetaan valtionavustuslakia tarkemmat säännökset avustuksen myöntämismenettelystä ja käytöstä.

1 § Soveltamisala

Pykälässä säädetään valtion talousarvion momentilta 32.01.40 myönnettävän yleisavustuksen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä kestävää kasvupolitiikkaa ja yritysten kansainvälistymistä edistäville yhteisöille. Ehdotettu pykälä vastaa aiempaa asetusta.

2 § Valtionapuviranomainen

Tässä asetuksessa tarkoitettu valtionapuviranomainen on työ- ja elinkeinoministeriö. Ehdotettu pykälä vastaa aiempaa asetusta.

3 § Avustuksen saajat ja avustuksen käyttökohteet

Avustusta voidaan myöntää työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tavoitteita tukevien Suomessa rekisteröityjen sellaisten yhteisöjen toiminnan menoihin, joiden tuottamilla asiantuntija-, tieto- ja neuvontapalveluilla edistetään erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten valmiuksia kansainvälistyä tai toimintaedellytyksiä Suomessa tai ulkomailla.

Avustusta voidaan erityisistä syistä myöntää myös ulkomailla rekisteröidyille yhteisöille kuten nykyisinkin.

4 § Hyväksyttävät kustannukset

Pykälässä säädetään avustuskelpoisista kustannuksista. Ehdotettu sääntely vastaa pääosin aiempaa asetusta. Merkittävin edellytys kustannusten hyväksymiselle on, että ne ovat kohtuullisia ja toiminnalle välttämättömiä.

Palkka- ja matkakulujen osalta sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi.

Palkkoja tai palkkioita koskevinä kohtuullisina ja hyväksyttävinä kustannuksina valtionapuviranomainen hyväksyisi kutakin palkansaajaa kohden enintään määrän, joka vastaa 80 000 euron vuosipalkkaa (brutto). Palkka voitaisiin maksaa rahapalkkana tai luontoisetuina. Tämän määrän ylittävän osan maksamisesta avustuksen saaja vastaa muilla varoillaan. Tämä enimmäismäärä vastaa opetus- ja kulttuuriministeriön vastaavanlaiseen toimintaan antamaa säännöstä.

Matkakustannuksista on säännös pykälän 2 momentissa. Valtionavustuksella toimintaansa rahoittavan yhteisön olisi perusteltua myötäillä kustannustasossaan valtion linjaa, ellei avustettavalla organisaatiolla ole omaa virka- tai työehtosopimukseen perustuvaa matkustussääntöään. Matkakustannusten tulee kuitenkin aina olla kohtuullisia ja matkojen tarpeellisia.

5 § Hankinnat

Pykälässä säädetään hankintojen tekemisestä. Jos valtionavustuksella rahoitettavaan toimintaan liittyvään hankintaan ei sovelleta julkisista hankinnoista annettua lakia (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016), on avustuksen saajan voitava esittää, että hankinnasta

aiheutuva kustannus on kohtuullinen.

Kustannusten kohtuullisuuden ja hankintojen avoimuuden varmistamiseksi tulisi vähintään 20 000 euroa (alv 0 %) ylittävät hankinnat kilpailuttaa pyytämällä tarjouksia useammalta kuin yhdeltä tavarantoimittajalta.

Kilpailutukseen liittyvät asiakirjat on säilytettävä osana hallinto- ja kirjanpitoaineistoa, ja ne tulee toimittaa pyydettyä valtionapuviranomaiselle. Jos hankinta joudutaan esimerkiksi sen luonteesta johtuen tekemään ilman vertailtavia tarjouksia, edellytetään avustuksen saajalta hyväksyttävien perusteluita valitun toimintatavan osalta.

6 § Avustuksen määrä

Pykälässä säädetään avustuksen enimmäismäärästä. Avustus on enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Avustus voisi kuitenkin erityisestä syystä olla enemmän kuin 75 prosenttia hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Tällaisena erityisenä syynä hakija voi hakemuksessa esittää perusteltuja syitä.

Jos yhteisön toiminnan toteuttamiseksi ei ole saatavilla muuta rahoitusta ja valtionapuviranomainen arvioi avustettavalla toiminnalla saavutettavan vaikuttavuuden olevan erityisen hyvä ja tarpeellinen, voi avustus ylittää 75% hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista.

Avustuspäätöksessä määritellään avustusprosentilla ja/tai euromääräisesti, kuinka suuren osan yleisavustus saa kattaa avustettavan toiminnan hyväksyttävistä kustannuksista. Pääsääntöisesti avustus ei saa yhdessä muiden julkisten tukien kanssa ylittää hyväksyttävien kustannusten määrää.

7 § Avustuksen hakeminen

Pykälässä säädetään avustuksen hakemisesta. Avustusta on haettava ennen sen toimintavuoden alkua, jonka avustus kattaa. Hakemuksessa on esitettävä:

- 1) hakijan yhteystiedot ja yritys- tai yhteisötunnus;
- 2) toimintasuunnitelma ja vahvistettu talousarvio sille vuodelle, jolle avustusta haetaan;
- 3) selvitys tavoitteiden toteutumisen seurannasta ja arvioinnista toimintavuoden aikana;
- 4) viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätös ja tilintarkastajain kertomus sekä toimintakertomus;
- 5) selvitys nimenkirjoitusoikeudesta;
- 6) muut kuin 1–5 kohdassa mainitut työ- ja elinkeinoministeriön edellyttämät tiedot.

Avustusta voidaan hakea 1 momentissa säädetystä poiketen vuoden aikana lisäavustuksena samaan toimintaan mihin avustus on jo myönnetty tai tiettyyn määriteltyn osaan yhteisön toiminnassa.

8 § Avustuksen maksaminen

Pykälässä säädetään avustuksen maksamisesta. Avustuksen maksamista koskevaan hakemukseen on liitettävä erittely aiheutuneista menoista. Ennen viimeisen erän maksamista on avustuksen saajan esitettävä hyväksyttävä selvitys varojen käytöstä ja saavutetuista tuloksista. Viimeisen maksatuserän suuruus on vähintään 10 prosenttia myönnetystä avustuksesta. Viimeisen maksatuserän maksatuksen yhteydessä työ- ja elinkeinoministeriö tarkistaa avustuksella aikaan saadun toiminnan ja varojen käytön.

9 § Selvitys avustuksen käytöstä

Pykälässä säädetään avustuksen käyttöä koskevasta selvityksestä ja määräajasta. Avustuksen käytöstä tulee antaa valtionapuviranomaiselle selvitys viimeistään toimintavuotta seuraavan toukokuun loppuun mennessä, työ- ja elinkeinoministeriö voi perustellusta syystä myöntää jatkoaikaa selvityksen toimittamiselle. Perusteltu syy voi olla esimerkiksi selvityksen valmistelusta vastaavan henkilön sairastuminen tai muu voittamaton este. Selvityksessä on oltava tiedot varojen käytöstä ja aikaansaaduista tuloksista sekä muut viranomaisen edellyttämät tiedot. Selvityksestä tulee käydä ilmi menojen yhteys kirjanpitoon.

Tilintarkastajan lausunto avustuksen käytöstä ja sen ehtojen noudattamisesta tulee toimittaa valtionapuviranomaiselle pyydettyä.

10 § Tuettavan toiminnan tulostavoitteet

Pykälässä säädetään tuettavan toiminnan tulostavoitteiden asettamisesta. Valtionapuviranomainen asettaa tuetulle toiminnalle avustuspäätöksessä tulostavoitteet ja solmii yhteisön kanssa harkintansa

mukaan erillisen tulossopimuksen.

11 § Tulot ja ylijäämä

Pykälässä säädetään miten avustettavasta toiminnasta mahdollisesti saatavat tulot ja mahdollinen ylijäämä käsiteltäisiin avustusta myönnettäessä. Avustettavasta toiminnasta saadut tulot otettaisiin huomioon avustusta myönnettäessä. Hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista olisi vähennettävä toiminnasta saatavat tulot sekä pääsääntöisesti myös tässä asetuksessa tarkoitettuun toimintaan saadut muut valtionavustukset.

Tuloina pidettäisiin valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta avustuksen käyttöaikana saatuja tuotteiden tai palvelujen myynnistä saatuja tuloja, muun käyttö- tai vaihto-omaisuuden myynnistä saatuja tuloja sekä käyttökorvauksia ja niitä vastaavia tuloja. Jäsenmaksut hyväksyttäisiin edelleen osaksi yhteisön omarahoitusosuutta kuten myös kunnilta saatava rahoitus.

12 § Voimaantulo

Tämä asetus ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä helmikuuta 2021.

Ennen tämän asetuksen voimaantumia tässä asetuksessa tarkoitettuihin tarkoituksiin myönnettyihin avustuksiin sovelletaan tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3 Vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla täsmennetään valtionavustuksen ehtoja ja korostetaan, että tukikelpoisten kustannusten tulee olla kohtuullisia ja toiminnalle välttämättömiä. Avustuksen saajien tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi on tärkeää, että ehdot ovat selkeät ja niitä tulkitaan yhdenmukaisesti.

4 Asetuksenantovaltuus

Valtionavustuslaki (688/2001) 8 §.

5 Valmistelu

Ehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön innovaatiot ja yritysrahoitus -osastolla. Se on ollut lausunnolla keskeisillä sidosryhmillä. Asetusehdotus on ollut tarkastettavana oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä.

6. Lausunnot ja niiden huomioonottaminen:

Valtiovarainministeriön lausunnon mukaan muistioon tulee lisätä asetuksen mukaisen toiminnan talousarvion momentti ja varattu rahamäärä. Se katsoo myös, että on epäselvää koskeeko asetus yleisavustusta vai erityisavustuksia. Ministeriö huomauttaa myös, että sanoja kulu, kustannus ja meno on asetuksessa käytetty epäyhtenäisesti. Matkakustannusten osalta se toteaa, että hyväksyttäviä kustannuksia määrittävässä 4 §:ssä todetaan, että matkakulut hyväksyttäisiin avustusvuotta koskevan valtion matkustussäännön mukaan. Tämän säännöksen tarkoituksena on jättää epäselväksi. Säännös voi aiheuttaa turhaa byrokratiaa, koska avustuksen saajat joutuisivat käyttämään sääntöjä, jotka poikkeavat niiden normaaleista käytännöistä. Jos säännöksellä on tarkoitus karsia liian suuriksi kasvavia matkustamisen kuluja, voitaisiin säännökseen lisätä esimerkiksi, että majoituskulujen hyväksymisessä tai matkustamistavan valinnassa tulisi käyttää valtion henkilöstöön sovellettavia rajoituksia ja enimmäismääriä. Nyt käynnissä olevassa valtionavustusten kehittämis- ja digitalisointihankkeessa on tavoitteena karsia turhaa byrokratiaa, joista yhtenä esimerkkinä on juuri tässä mainittu valtion matkustussäännön soveltamisen vaatimus silloin, kun avustuksen saajalla on käytössä jokin muu matkustamista koskeva normisto (esim. kunnallinen ves/tes). Asetusehdotukseen on tehty esitetyt muutokset.

Suomalais-venäläinen kauppakamari katsoo, että asetuksessa esitetty 80 000 euron enimmäismäärä palkkakustannuksille on liian alhainen. Se katsoo myös, että viimeisen erän maksamisen edellytyksenä oleva selvitys toiminnasta aiheuttaa vaikeuksia sen toiminnalle.

Osuuskunta Viexpo esittää, että rahoitusta voisi myöntää 2–4 vuodeksi kerrallaan. Se toivoo myös selkeämpiä raportointiohjeita, ja että avustuksen myöntämisestä saataisiin päätös jo alkuvuodesta ja että ensimmäinen erä maksettaisiin jo heti alkuvuodesta.

Suomalais-ruotsalainen kauppakamari huomauttaa vaatimuksesta Suomessa rekisteröinnistä. Lisäksi se katsoo, että palkkakustannusten 80 000 euron enimmäismäärä on liian alhainen.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että koska talousarviossa varat määritellään vuodeksi, ei päätöksiä voida tehdä pidemmäksi ajaksi. Ministeriö tulee tarkentamaan raportointiohjeitaan. Palkkakustannusten osalta ministeriö ei esitä muutosta esitettyyn.

Saksalais-suomalainen kauppakamari huomauttaa, että vaatimus avustuksen hakijan rekisteröinnistä Suomessa on hankala. Se katsoo myös, että sen toiminnan kannalta toukokuun takaraja selvityksen toimittamiselle on liian tiukka ja ehdottaa, että selvitys voitaisiin toimittaa vasta kesäkuussa. Se toivoo myös tulojen käsitteen selkeyttämistä. Lisäksi ostopalvelut puuttuvat hyväksyttävien kustannusten listauksesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö huomauttaa, että sekä rekisteröinnin osalta että selvityksen toimittamisen määräaikaan on asetusehdotuksessa annettu mahdollisuus pääsäännöstä poikkeamiseen.

7. Voimaantulo

Tämä asetus ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä helmikuuta 2021.